

ЛІТАРАТУРА і МАСТАЦТВА

ОРГАН СІОУЗА СОВЕЦКІХ ПІСЬМЕННІКАУ БЕЛАРУСІ, КІРАУНІЦТВА ПА СПРАВАХ МАСТАЦТВА ПРЫ СОВЕЦЕ МІНІСТРАУ БССР, МІНІСТЭРСТВА КІНЕМАТАГРАФІІ БССР і КАМІТЭТА ПА СПРАВАХ КУЛЬТУРНА-АСВЕТНЫХ УСТАНОВА ПРЫ СОВЕЦЕ МІНІСТРАУ БССР.

№ 47 (747)

Субота, 12 лістапада 1949 года.

Цана 50 кап.

32-я гадавіна Вялікай Кастрычніцкай соцыялістычнай рэвалюцыі

Даклад Г. М. МАЛЯНЦОВА на ўрачыстым паседжанні Маскоўскага Савета 6 лістапада 1949 года

Таварышы!
Сёння народы Савецкага Саюза і нашы прыяцелі за рубяжом святкуюць трыццаці гадавіну Вялікай Кастрычніцкай соцыялістычнай рэвалюцыі.

Савецкі народ з законнай гордасцю глядзіць на вынікі сваёй барацьбы і работы. Час, у які мы жывем з вамі, таварышы, уойдзе ў гісторыю нашай Радзімы, як вялікая Сталінская эпоха.

Ніколі ў гісторыі нашай Радзімы не былі так згуртаваны паміж сабой народы, якія насяляюць яе неабсяжныя прасторы. Панаваўшы да рэвалюцыі разлад і нянавісьць паміж нацыямі ўжо даўно змяніліся ў нашай краіне дружбай і братнім супрацоўніцтвам усіх народаў. У вялікім садружэстве нацыі ў Савецкім Саюзе знайшлі выхад творчыя сілы вялікіх і малых народаў.

Ніколі на працягу ўсёй сваёй гісторыі наша Радзіма не мела так справядліва і добра ўпарадкаваных дзяржаўных граніц. Зірніце на карту. На Захадзе—Украіна сабрала ў адну сям'ю ўвесь свой украінскі народ. Знішчана гістарычная несправядлівасць у адносінах граніц Беларусі і Малдавіі. На Захадзе няма больш Усходняй Прусіі—гэтага шматвяковага плацдарма для нападу на нашу Радзіму. Некалькі паўночнай зусім трывала абзначыліся новыя граніцы ў інтарэсах умацавання абароны Ленінграда. На Далёкім Усходзе па-новаму, у інтарэсах бяспекі нашай Радзімы, выступае града Курільскіх астравоў, а Сахалін, адноўлены поўнасьцю, як цэлае, адыгрывае большую ролю ў абароне Савецкага Саюза, чым яго палавіна.

Ніколі на працягу ўсёй сваёй гісторыі наша Радзіма не была абкружана такімі прыязнымі да нашай дзяржавы суседнімі краінамі. З Савецкім Саюзам цяпер мяжуе: замест Польскай дзяржавы, якая ваража адносілася да Расіі, — прыязная народна-дэмакратычная Польшча; замест расчлянёнай гітлераўцамі Чэхаславакіі, якая яшчэ нядаўна пакувала пад ярмом фашысцкіх захопнікаў, — прыязная народна-дэмакратычная Чэхаславакія; замест былога васала гітлераўскай Германіі — Венгры — прыязная Вянгерская народная рэспубліка; замест варажой Савецкаму Саюзу Румыніі — прыязная Румынская народная рэспубліка; замест старой Балгарыі, якая з'яўлялася прыдаткам гітлераўскай ваеннай машыны, Савецкі Саюз мае вернага друга ў асобе Балгарскай народнай рэспублікі; польскі, чэхаславацкі, венгерскі, румынскі, балгарскі народы згуртаваны вечнай дружбай з на-

родамі Савецкага Саюза; на Усходзе з Савецкім Саюзам мяжуе звязаная з намі шматгадовай дружбай Мангольская народная рэспубліка; нашым прыязным суседам з'яўляецца маладая Карэйская народна-дэмакратычная рэспубліка; і, нарэшце, замест заняволенанага драпежнікамі замежнага капітала Кітая, мы маем цяпер на Усходзе вялікага суседа—прыязную нам, свабодную Кітайскую народную рэспубліку. (Бурныя апладысменты).

Сустракаючы трыццаці гадавіну Вялікай Кастрычніцкай соцыялістычнай рэвалюцыі, савецкія людзі поўныя непахіснай упэўненасці ў поспехах далейшага руху нашай краіны наперад па шляху да камунізму. У найвялікшым спароніцтве двух сістэм—сістэмы сацыялізму і сістэмы капіталізму ясна бачна перавага сацыялістычнай сістэмы.

Дастаткова ўспомніць, што Савецкі Саюз на працягу трыццаці двух год свайго існавання вытрымаў дзве цяжкія вайны—вайну 1918—1920 гадоў супраць унутраных і знешніх ворагаў і Вялікую Айчынную вайну 1941—1945 гадоў супраць гітлераўскіх захопнікаў. У той жа час вядома, што Злучаныя Штаты Амерыкі, якія з'яўляюцца самай моцнай краінай капіталізму, больш 80 год развіваліся па сутнасці ў мірных умовах, калі ні ніхто не перашкаджаў будаваць сваю гаспадарку. Хто хоча добраўмыслена і аб'ектыўна ацэньваць поспехі сацыялістычнай сістэмы гаспадаркі, той не павінен забываць гэтай нямалаважнай акалічнасці.

Наш народ глыбока верыць у справядлівасць сваёй справы. Марксісцка-ленінскае вучэнне, авалодаўшы масамі, стала найвялікшай сілай у барацьбе за перамогу новага над старым, за перамогу сацыялізму над капіталізмам.

Гістарычную ролю ў ажыццяўленні гэтай задачы заклікана адыграць прынятая ў красавіку 1949 года пастанова ЦК ВКП(б) і Савета Міністраў СССР

аб трохгадовым плане развіцця грамадскай калгаснай і саўгаснай прадукцыйнай жывёлагадоўлі на 1949—1951 гады. Гэты план прадугледжвае забеспячэнне ў найкарацейшай тэрміны такога ўздыму жывёлагадоўлі, у выніку якога вытворчасць мяса, сала, масла, яек, малака і іншых прадуктаў жывёлагадоўлі для забеспячэння насельніцтва краіны павінна паявіцца ў 1951 годзе не менш, чым у 1,5 разы ў параўнанні з 1948 годам. У значных маштабах намечана павялічыць вытворчасць воўны, скуры і іншай сярвавіны для лёгкай прамысловасці.

Сустраёта з вялікім адабрэннем працаўнікамі калгасаў і саўгасаў, гэтая Пастанова паспяхова ажыццяўляецца. За апошні год калгасы і саўгасы павялічылі пагалоўе буйнай рагатай жывёлы на 20 процантаў, пагалоўе авечак — на 13 процантаў і пагалоўе свіней — на 72 процантаў.

У сучасны момант паспяхова заканчваецца хлэбанарыхтоўкі і нарыхтоўкі іншых сельскагаспадарчых прадуктаў. У гэтым годзе калгасы і саўгасы здалі дзяржаве збожжа на 128 мільянаў лудоў больш, чым у мінулым годзе. (Апладысменты). Значна больш нарыхтавана таксама масласемя, цукровых буракоў, мяса, малака і іншых сельскагаспадарчых прадуктаў.

Такім чынам, мы маем права сказаць, што наша прамысловасць і наша сельская гаспадарка ўступілі ў паласу новага магутнага ўздыму. Усё гэта стварэе новыя магчымасці для далейшага павышэння матэрыяльнага і культурнага ўзроўню жыцця савецкага народа.

У адрозненне ад капіталістычнай сістэмы гаспадаркі сацыялізм нячыслімы, — і ў гэтым заключаецца закон яго развіцця, — без штодзённых клопаў дзяржавы аб павышэнні матэрыяльнага добрабыту і культурнага ўзроўню працоўных.

Клопаюцца аб узняцці жыццёвага ўзроўню працоўных, Урад працуе ў канцы 1947 года пасля грашовай рэформы і адмены картачнай сістэмы зніжэнне цен на тавары масавага ўжытку. У выніку гэтага зніжэння цен насельніцтва выйграла на працягу года каля 86 мільярадаў рублёў.

Далейшы ўздым народнай гаспадаркі СССР, рост вытворчасці тавараў масавага ўжытку і новых дасягненняў у галіне зніжэння сабекошту прамысловай прадукцыі стварылі магчымасць правесці другое зніжэнне цен, якое і было завершана да 1 сакавіка гэтага года. Насельніцтва дадаткова выйграла ад зніжэння цен па ўсіх сектарах рознічнага гандлю на працягу года каля 71 мільярадаў рублёў.

У выніку першага і другога этапаў зніжэння цен павысілася пакупная здольнасць рубля і палепшыўся курс савецкага рубля ў параўнанні з курсам замежных валют. Павысілася рэальная зарплата рабочых і інтэлігенцыі, знізіліся выдаткі сялян па закупцы прамысловых тавараў. Савецкаму народу не пагражае ніякая «маршалаізацыя», яму не пагражае пастанны біч зніжэння

жыццёвага ўзроўню, зніжэння рэальнай заробнай платы—як гэта адбываецца ў краінах капіталізму. Над савецкім народам не вісіць, як дамоклаў меч, пагроза галечы і беспрацоўя. Наадварот, у краіне Саветаў кожны працоўны, атрымліваючы па сваіх здольнасцях за сваю працу, мае ўсе магчымасці для павышэння свайго жыццёвага ўзроўню.

У вялікіх памерах вядзецца жыллёвае будаўніцтва. За тры гады і дзевяць месяцаў пасляваеннай пяцігодкі дзяржаўнымі прадпрыемствамі, установамі і мясцовымі Саветамі, а таксама насельніцтвам з дапамогай дзяржавы пабудавана і адноўлена ў гарадах і рабочых пасёлках жылля агульнай плошчай звыш 61 мільёна квадратных метраў. У сельскіх мясцовасцях за гэты-ж час адноўлена і пабудавана звыш 2-х мільянаў жылых дамоў.

Значныя поспехі дасягнуты ў галіне навукі, культуры і мастацтва.

За апошні час садружэства навукі з вытворчасцю, вучоных з перадавымі рабочымі, інжынерамі, тэхнікамі, аграномамі, калгаснікамі несумненна ўзмацнілася. Сапраўдная навука, звязаная з жыццём, бясплітна рве з усімі ўстарэлымі традыцыямі, не церпіць коснасці, руціны, раўнадушша да парасткаў новага. Перадавая навука на ўмовах сацыялістычнага грамадства смела глядзіць у будучыню. Сацыялістычная дзяржава стварае самыя спрыяючыя ўмовы для развіцця навукі. Савецкая навука адкрывае неабмежаваныя магчымасці для выкарыстання незлічона багатаў нашай Радзімы, верна служыць умацаванню яе сіл і магутнасці.

Савецкая навука накіравана на службу справе міру і росквіту нашай Радзімы. Калі атамная энергія ў руках імперыялістаў з'яўляецца крыніцай вырабу смертаноснай зброі, сродкам запалохвання, сродкам шантажу і насілля, то ў руках савецкіх людзей яна можа і павінна служыць магутным сродкам нябачанага яшчэ да гэтага часу тэхнічнага прагрэсу, далейшага хуткага росту прадукцыйных сіл нашай краіны.

Разам з ростам прадукцыйных сіл нашай краіны развіваецца сацыялістычная па эстэту, нацыянальнай на форме культуры народаў СССР. Савецкі народ любіць і цэніць мастацтва і мастацкую літаратуру, якія праўдзіва адлюстроўваюць на аснове метаду сацыялістычнага рэалізму багатае, поўнакроўнае жыццё нашай краіны, напружаную і самаадданую працу савецкіх людзей — будаўнікоў камунізму. Партыя і Урад працягваюць штодзённую клопатку аб ідэйна-мастацкім росце мастацтва і літаратуры. У Савецкім Саюзе мастацтва і літаратура служаць народу, кроўна звязаны з ім.

Савецкі народ вядзе вялікую стваральную работу. Выдатна пры гэтым тое, што на ўсіх франтах нашага вялікага сацыялістычнага будаўніцтва, ва ўсіх галінах народнай гаспадаркі, тэхнікі, навуцы вядучым пачаткам з'яўляецца перадавое, новае, прагрэсіўнае. У гэтым выяўляецца велізарная перавага нашага ладу. Наш абавязак заключецца ў тым, каб і надалей абапрана на перадавое, усімі сіламі падтрымліваць яго, усмярня памнажаць і пашыраць прагрэсіўныя пачынанні і станючыя прыклады нашай работы, весці справу так, каб усе мы раўняліся на дасягненні наватараў, перадавых савецкіх людзей.

У Савецкім Саюзе сумленна праца высокая ацэньваецца і ўсямерна заахочваецца. Інакш і быць не можа ў грамадстве, дзе вытворчыя адносіны грунтоўна не на прыных эксплаатацыі і канкурэнцыі, а на прыных творчага садружэства і сацыялістычнага спароніцтва.

Партыя і Савецкі Урад шырока прымяняюць сістэму ўзнагароджанняў і прэміравання за дасягненні і поспехі ў рабоце ва ўсіх галінах гаспадаркі і культуры.

За час пасля заканчэння Айчынай вайны з 1945 года па 1949 год узнагароджана ардынамі і мядалямі СССР звыш 510 тысяч рабочых, калгаснікаў, вучоных, інжынерна-тэхнічных работнікаў, служачых, урачоў, настаўнікаў і іншых работнікаў за дасягнутыя імі поспехі ў галіне прамысловасці, транспарту, сельскай гаспадаркі, навукі, культуры і мастацтва. За гэты-ж час 4.800 работнікаў прамысловасці і перадавой сельскай гаспадаркі атрымалі званне Героя Сацыялістычнай Працы і 2.540 работнікаў навукі, тэхнікі, мастацтва, літаратуры атрымалі высокае званне лаўрэата Сталінскай прэміі.

Уздым народнай гаспадаркі, росквіт сацыялістычнай культуры выклікаюць і будучы выклікаць новы прыліў творчай энергіі, ініцыятывы і вынаходлівасці сярод рабочых, калгаснікаў і інтэлігенцыі. Наша дзяржава і надалей будзе неслымным чынам адзначаць заслугі наватараў у прамысловасці і ў сельскай гаспадарцы, заслугі дзячоў навукі і мастацтва, якія ўносяць буйны ўклад у матэрыяльную і духоўную культуру нашай краіны, памнажаюць яе славу.

Нашы поспехі беспспрэчныя. Але таварыш Сталін вучыць нас, што нельга зазнавацца і спацьваць на лаўрах. Там, дзе зазнаўства, беспспатнае сама-супакаенне і самалюбанне, дзе адсутнічае большыцкая патрабавальнасць і самакрытыка, там спыняецца далейшы рух наперад, там немінуца наступе застой.

(Працяг на 2-й стар.)

I. На верным шляху да новых перамог

Мы стаім на верным шляху да новых перамог.

Трыццаці гадавіну Кастрычніцкай савецкай народ супраце значнымі поспехамі ва ўсіх галінах сацыялістычнай народнай гаспадаркі і культуры.

Прайшло тры гады і дзевяць месяцаў, як савецкія людзі пад кіраўніцтвам большыцкай партыі прыступілі да ажыццяўлення плана першай пасляваеннай сталінскай пяцігодкі. З радасным пачуццём выкананага абавязку мы можам зараз сказаць: даважны ўзровень народнай гаспадаркі не толькі дасягнуты, але і пераўзыйдзены. Мы маем усе падставы лічыць, што першая пасляваенная пяцігодка будзе выканана да тэрмінова.

Пяцігадовым планам было ўстаноўлена, што аб'ём прадукцыі ўсёй прамысловасці СССР у 1950 годзе павінен на 48 процантаў перавысіць вытворчасць даваеннага, 1940 года. У кастрычніку гэтага года прадукцыя ўсёй прамысловасці пераўзыйшла больш чым на 50 процантаў сярэднемесячны выпуск 1940 года. (Апладысменты). Значыцца, прамысловасць СССР працуе цяпер на значна больш высокім узроўні, чым да вайны, і на больш высокім узроўні, чым гэта намчалася па пяцігадоваму плану на чым 1950 год. Гэта велізарны поспех нашага сацыялістычнага будаўніцтва. Важна падкрэсліць пры гэтым, што ўжо ў верасні 1949 года дасягнуты даваенны ўзровень прамысловай вытворчасці ў раёнах краіны, якія пацярпелі ад варажой акупацыі.

Прынятыя Урадам меры ў справе палепшэння выкарыстання вытворчых магутнасцяў і мабільнасці ўнутраных рэсурсаў прадпрыемстваў далі магчымасць павялічыць першапачаткова ўстаноўлены планам 1949 года заданні ча выпуску прамысловай прадукцыі. Гэтыя павялічаныя планы павялічыліся з квартала ў квартал. Валова прадукцыя ўсёй прамысловасці Савецкага Саюза павялічылася за тры гады і дзевяць месяцаў на 20 процантаў. Пры гэтым звыш плана здабыта многа вугалю і нафты, дадаткова вырабавана значная колькасць металу, электраэнергіі, хімікатаў, лясных і будаўнічых матэрыялаў, прадукцыі машынабудавання, тавараў масавага ўжытку.

Выкананне пасляваеннага пяцігадовага плана суправаджаецца разваротам новага прамысловага будаўніцтва. За тры гады і дзевяць месяцаў павялічана пяцігодкі адноўлена, пабудавана і ўведзена ў дзеянне звыш чатырох тысяч шасцісот дзяржаўных прамысловых прадпрыемстваў, неліцэнзаваных кааператывных і іншых дробных прадпрыемстваў.

Невычарпальная творчая ініцыятыва савецкіх працаўнікоў, якія па-большыцку клопаюцца аб уздыме народнай гаспадаркі краіны, раскрыла но-

32-я гадавіна Вялікай Кастрычніцкай соцыялістычнай рэвалюцыі

Данлад Г. М. МАЛЯНКОВА на ўрачыстым паседжанні Маскоўскага Савета 6 лістапада 1949 года

(Працяг. Пачатак на 1 стар.)

Людзям уласціва пераўвядліваць. І ў нашым асяроддзі ёсць таварышы, якія маюць гэтую загану. Гэтыя людзі, калі пачынаюць чым-небудзь захапляцца, дык абавязкова робяць гэта захлебваючыся. Яны не могуць правільна ацэньваць поспехі і ў той-жа час падмячаць недахопы для таго, каб іх ліквідаваць. Між тым, нашы поспехі, размах нашага руху наперад у велізарнай меры залежаць ад таго, наколькі рашуча мы вядзем барацьбу з недахопамі ў нашай рабоце. Партыя вучыць нас быць непрымірымымі ў барацьбе з недахопамі.

Наша партыя вучыць, што трэба сумленна прызнаваць свае памылкі для таго, каб хутчэй выпраўляць іх і надалей не паўтараць іх. Але ёсць гора-работнікі, якія завоілі толькі адну частку гэтага ўказання партыі. Яны няспынна дапускаюць

памылкі ў сваёй рабоце, прызнаюць іх і затым са спакойным сумленнем робяць іх зноў. Ці не час для карысці справы прызнаць, што такія пладавітыя на памылкі, незадачлівыя кіраўнікі з'яўляюцца тормазам для нашага руху наперад?

Ва ўсякай справе майстэрства кіраўніцтва заключаецца перш за ўсё ў тым, каб прадбачыць цяжкасці і перашкоды, здольныя перашкоджаць або затармазіць развіццё, загадзя накіраваць намаганні на пераадоленне гэтых цяжкасцяў і перашкод, каб тым самым не дапусціць перабою, знішчыць небяспеку застою, забяспечыць рух наперад.

Партыя дамагаецца поспехаў таму, між іншым, што яна ўмела праводзіла ў сваёй рабоце метады крытыкі і самакрытыкі, выпраўляла дапушчаныя памылкі і на гэтым выходзіла кадра.

II.

Советскі Саюз стаіць за мір і адстаяе справу міру

Таварышы! Калі мець на ўвазе галоўнае ў нашай знешняй палітыцы, то, кورتка кажучы, гэтае галоўнае выяўляецца ў тым, што Советскі Саюз стаіць за мір і адстаяе справу міру. (Працяглыя апладысмэнты). Советскі Саюз вядзена праводзіць палітыку міру і дружбы народаў. Мы не хочам вайны і зробім усё магчымае, каб прадухіліць яе.

Мірная палітыка Советскага Саюза вынікае з самых карэнных, прынцыповых асноў сацыялістычнага грамадскага ладу і інтарсаў советскага народа. Знішчыўшы да канца адвечную эксплуатацыю чалавека чалавекам унутры нашай краіны, мы тым самым ліквідавалі тыя прычыны і падпалы, якія ў капіталістычным свеце параджаюць палітыку, накіраваную на эксплуатацыю і занявольненне іншых народаў.

Стварыўшы нябачаны ў чалавечай гісторыі ўзор братняга супрацоўніцтва народаў розных рас і нацый, мы тым самым назаўсёды ліквідавалі палітыку, якая будзе добрабы адной дзяржавы на падаўленні іншых дзяржаў. Нам чужая палітыка, якая ператварае ў свой кіруючы прынцып падаўленне нацыянальнага суверэнітэту іншых народаў.

Соцыялістычная дзяржава не мае патрэбы ў знешняй экспансіі. Ёй не патрэбны каланіяльныя захопы. Советская сацыялістычная сістэма з кораем вырвала прычыны, што параджаюць эканамічныя крызісы, з якіх зарывалі капіталістычнага свету, звычайна, шукаюць выхаду на шляхах ваенных авантур.

Імперыялісты спадзяюцца на ваенныя авантуры таму, што баяцца мірнага спарборніцтва з сацыялізмам. Але зусім відавочна, што ваенныя авантуры не абяцалі імперыялістам нічога іншага, акрамя катастрофы.

Советскія людзі не баяцца мірнага спарборніцтва з капіталізмам. Таму яны выступаюць супраць новай вайны, у абарону міру, хоць цвёрда ведаюць і абсалютна ўпэўнены ў сваёй несакусальнай сіле. (Апладысмэнты).

Советскія людзі поўнацю ўсведамляюць сваю адказнасць перад гісторыяй. Яны даказалі гэта і тады, калі, не пашкадаваўшы сваіх сіл, грудымі адстаялі сваю Радзіму і ўсё прагрэсіўнае чалавечтва ад націска фашысцкіх варвараў. Яны даказваюць гэта і ў пасляваенныя гады, калі вядомыя паслядоўнікі фашысцкіх варвараў заносаць над светам крываваю руку новай вайны.

Верны сваёй нязменна мірнай палітыцы, Советскі ўрад адстаяе на працягу ўсяго пасляваеннага перыяду праграму, ажыццяўленне якой паслужыць сур'ёзнаму ўмацаванню міру і міжнароднай бяспекі. Гэтая праграма ўключае супрацоўніцтва вялікіх дзяржаў, скарачэнне ўзбраення і безумоўную забарону атамнай зброі. Гэтая праграма прадугледжвае дакладнае выкананне патсдамскіх рашэнняў па германскаму пытання, мірнае ўрэгуляванне з Японіяй, пашырэнне гандлёва-эканамічных сувязяў паміж краінамі.

Калі гэтая праграма не рэалізуецца, то толькі таму, што яна не да спадобы падпальшчыкам вайны. Аднак Советскі ўрад не паслабляе сваіх намаганяў у барацьбе за ўмацаванне міру. Ён зноў і зноў прапануе асудзіць падрыхтоўку новай вайны, якая вядзецца ў радзе краін і, перш за ўсё, у Злучаных Штатах Амерыкі і Англіі, безумоўна забараніць атамную зброю і ўстанавіць адпаведны міжнародны кантроль.

Советскі ўрад нядаўна прапанаваў, каб пяць вялікіх дзяржаў—Злучаныя Штаты Амерыкі, Вялікабрытанія, Францыя, Кітай і Советскі Саюз заключылі паміж сабой Пакт аб ўмацаванні міру. Магчыма, што падпальшчыкі вайны сарвуць гэтую прапанову. Аднак Советскі Саюз будзе і надалей весці барацьбу за мір з яшчэ большай энергіяй. Советскія людзі не пашкадуць ні сіл, ні працы для таго, каб усмярна ўмацоўваць і пашыраць рады прыхільнікаў міру і сарваць злучаныя планы агрэсару. (Працяглыя апладысмэнты).

Мы жывем у эпоху, калі з кожным днём узмацняецца рух народных мас на шляху да дэмакратыі і сацыялізма, калі лагер міру і дэмакратыі ператвараецца ў магутны фактар усёй міжнароднай абстаноўкі.

Гісторыя не ведала такога масавага руху, якім з'яўляецца рух, аб'ядноўваемы міжнародным лагерам прыхільнікаў міру. Няма ніводнай краіны, дзе-б гэты рух не меў сваёй апорнай базы, не рос як ушырню, так і ўглыбіню.

Як вядома, у красавіку гэтага года ў Парыжы і Празе адбыўся Сусветны кангрэс прыхільнікаў міру. У ім прынялі ўдзел 561 нацыянальная арганізацыя, 12 міжнародных аб'яднанняў удзельнікаў руху за мір, супраць пагрозы новай вайны. Усяго на кангрэсе было прадстаўлена 600 мільянаў арганізаваных прыхільнікаў міру.

Гэты кангрэс з усёй нагляднасцю паказаў, што ў аснове міжнароднага руху прыхільнікаў міру ляжыць не паціфісцкая ідэалогія, якая звычайна спалучае адмаўленне вайны на словах з поўнай бяздзейнасцю на справе, а цвёрда рашымасць актыўна змагацца супраць падпальшчыкаў вайны і сарваць іх каварныя планы і замыслы. Кангрэс

прыхільнікаў міру заклікаў усё народы да актыўнай барацьбы за мір. Гэты заклік сустраў самы шырокі водгук і падтрымку ва ўсіх краінах. Народы перасталі быць пасіўнымі і гатовы актыўна абараняць справу міру, бо занатад жыцця ў іх паміж жахі і ахвяры нядаўняй вайны.

Веліч і магутнасць міжнароднага руху за мір заключаецца ў тым, што ён аб'ядноўвае пад сваімі сцягамі сотні мільянаў людзей розумовай і фізічнай працы, незалежна ад іх расавай і нацыянальнай прыналежнасці, ад іх рэлігійных і палітычных поглядаў.

Сіла руху за мір заключаецца таксама і ў тым, што яна развіваецца на трывалай і ўсё мацнеею арганізацыйнай аснове. Вядома, што амаль ва ўсіх краінах свету створаны нацыянальныя аб'яднанні прыхільнікаў міру. Многія з іх правялі ўжо нацыянальныя кангрэсы, якія з'явіліся вельмі ўзрушальнымі дэманстрацыямі волі народных мас сарваць злучаныя замыслы падпальшчыкаў вайны.

Нядаўна адбыўся Усесаюзны кангрэс прыхільнікаў міру і ў нас, у Советскім Саюзе. Як і трэба было чакаць, гэты кангрэс паказаў, што ў нашай краіне барацьба за мір з'яўляецца справай не асобнага атрада советскай грамадскасці, а літаральна ўсіх да адзінага советскіх людзей, што мірная палітыка Советскага ўрада абаяраецца на адзінадушную волю ўсяго советскага народа. (Працяглыя апладысмэнты).

Аб'яднанне сіл прыхільнікаў міру адбываецца не толькі ў нацыянальным, але і ў міжнародным маштабе. У гэтым сэнсе цяжка перацаніць значэнне дзейнасці такіх арганізацый, якія стаяць за мір, як: Сусветная федэрацыя прафсаюзаў, што аб'ядноўвае звыш 70 мільянаў працоўных; Міжнародная дэмакратычная федэрацыя жанчын, што налічвае 80 мільянаў членаў; Сусветная федэрацыя дэмакратычнай моладзі, што аб'ядноўвае звыш 60 мільянаў маладых рабочых, сялян, служачых, навучнікаў; Міжнародны саюз студэнтаў, які мае свае арганізацыі ў 54 краінах; і многія іншыя дэмакратычныя арганізацыі, аб'ядноўваючыя прыхільнікаў міру.

Усё гучней раздаюцца галасы ў абарону міру, усё шырэй разгортваецца магутны рух народных мас супраць агрэсараў і падпальшчыкаў вайны, за нацыянальную незалежнасць і мірнае супрацоўніцтва народаў. Мінуты тэчы час, калі імперыялісты маглі рыхтаваць вайну ў глыбокай тайне і калі вайна раптоўна абрушвалася на галовы народаў, ставячы іх перад фактам вайны, якая пачалася ўжо.

Магутны рух прыхільнікаў міру сведчыць, што народы прадстаўляюць сабой сілу, здольную абвудзаць агрэсараў.

Іменна ў сувязі з поспехамі лагера міру ўсё ў большае шаленства прыходзіць падпальшчыкі вайны. З кожным днём усё больш агаласца праграма галоўных праціўнікаў міру. Гэтая праграма мае на мэце стварэнне шляхам насілля і новых войн сусветнай амерыканскай імперыі, якая павінна па сваіх маштабах пераўзыхіць усё калі-небудзь існаваўшыя ў гісторыі сусветныя імперыі заваявальнікаў. Гутарка ідзе не больш не менш, як аб тым, каб ператварыць увесь свет у калонію амерыканскіх імперыялістаў, звесці суверэнныя народы да становішча рабоў.

Чым адрозніваюцца брэдавыя замыслы такога роду «амерыканізацыі» ўсіх краін і кантынентаў ад вар'яцкага плана Гітлера—Герынга наконіт «германізацыі» спачатку Еўропы, а затым усёго свету? Чым адрозніваюцца гэтыя замыслы ад не менш вар'яцкіх планаў Танака—Тодзі наконіт падначалення японскім імперыялістам усёй Азіі і басейна Ціхага акіяна? Па сутнасці справы толькі тым, што агрэсіўная праграма падпальшчыкаў новай вайны пераўзыходзіць разам узятыя планы іх нямецкіх і японскіх папярэднікаў.

Хіба не курс на падрыхтоўку вайны ляжыць у аснове прапалаўтага «плана Маршала»? Вядома, што штогадовае асігнаванні на так званую «дапамогу» па «плану Маршала» краінам Заходняй Еўропы складаюць каля 4 мільярдаў далараў. І вось аказваецца, што ў той-жа час асноўныя маршалізаваныя краіны пад націскам Злучаных Штатаў Амерыкі выдаткоўваюць штогод на гонку ўзбраенняў, на разгук мілітарызма звыш 6 мільярдаў далараў. Такім чынам, адна з галоўных функцый «плана Маршала» ў сапраўднасці заключаецца ў тым, каб забяспечыць фарсіраваную мілітарызацыю заходне-еўрапейскай эканомікі.

Зусім відавочна, дзеля якіх іменна мэт створаны ў 1949 годзе Паўночна-атлантычны ваенны пакт. Гэта—зброя прамоі, непасрэднай падрыхтоўкі новай імперыялістычнай вайны.

Адным з важнейшых састаўных элементаў агрэсіўнага курсу падпальшчыкаў вайны з'яўляецца так званая атамная дыпламатыя, авантурыстычны характар якой поўнацю цяпер раскрыты. Сапраўды, гэтая ж дыпламатыя будавалася на абсалютна ілжывым выхадным разліку—на меркаванні ні-

быта Злучаных Штатаў Амерыкі з'яўляюцца маніпальнымі ўладальнікамі атамнай зброі. У сапраўднасці-ж, як вядома, Советскі ўрад не рабіў сакрэта з таго, што ён мае атамную зброю. (Апладысмэнты). У 1947 годзе Советскі ўрад даў да ведама міжнароднай грамадскасці, што сакрэт атамнай бомбы не існуе больш. Аднак зарваўшыся і страціўшы пацудзі рэальнасці падпальшчыкі вайны ўсё яшчэ не спыняюць прапалавую атамную дыпламатыю.

Мы не хочам вайны і зробім усё магчымае, каб прадухіліць яе. Але няхай, аднак, ніхто не падумае, што мы запалоханы тым, што падпальшчыкі вайны бразгоць зброяй. Не нам, а імперыялістам і агрэсарам трэба баяцца вайны. (Бурныя, працяглыя апладысмэнты).

Аб чым гаворыць гістарычны вопыт?

Ён гаворыць аб тым, што першая сусветная вайна, развязаная імперыялістамі, прывяла да перамогі Вялікай Кастрычніцкай сацыялістычнай рэвалюцыі ў нашай краіне. (Апладысмэнты).

Гістарычны вопыт гаворыць далей аб тым, што другая сусветная вайна, развязаная імперыялістамі,

прывяла да ўстанаўлення народна-дэмакратычных рэжымаў у радзе краін цэнтральнай і паўднёва-ўсходняй Еўропы, прывяла да перамогі вялікага кітайскага народа. (Апладысмэнты).

Ці моцны быць якія-небудзь сумненні ў тым, што калі імперыялісты развяжуч трэцюю сусветную вайну, то гэтая вайна з'явіцца магільай усю не для асобных капіталістычных дзяржаў, а для ўсяго сусветнага капіталізма. (Бурныя, працяглыя апладысмэнты).

Трэба памятаць і аб другім. Мінуў час, калі падпальшчыкам вайны ўдавалася адурманіць амерыканскі народ тым, што ён не будзе нібыта несці цяжкі ахвяр вайны, што гарманіка мяса для вайны знойдзецца дастаткова ў Еўропе і Азіі. Амерыканскі народ пачынае разумець, што надышоў такі час, калі імперыялісты не змогуць ваяваць рукамі толькі іншых народаў. Амерыканскі народ пачынае разумець, што калі падпальшчыкі вайны арганізуюць новую бойню людзей, то гора мацяраў, жонак, сяцёр, дзяцей наведзе і амерыканскі кантынент. А гэта страшнае гора. У ім немінуха захлынуцца і патонуць падпальшчыкі вайны. (Апладысмэнты).

III.

Сілы дэмакратыі і сацыялізма перамагаюць

Побач з ростам і ўздымам Советскага Саюза растуць і ўмацоўваюцца сілы дэмакратыі і сацыялізма ва ўсім свеце.

Краіны народнай дэмакратыі ў цэнтральнай і паўднёва-ўсходняй частцы Еўропы—Чэхаславакія, Польшча, Балгарыя, Венгрыя, Румынія, Албанія ў 1949 годзе прасунулі наперад на шляху сацыялістычнага будаўніцтва. За самы кароткі прамежак часу ў краінах народнай дэмакратыі шырока разгарнулася творчая ініцыятыва мас. Народна-дэмакратычныя рэспублікі ўступілі ў тую паласу развіцця, калі народ, які пазнаў радасць свабоднага і незалежнага жыцця, адчувае сябе гаспадаром краіны і аддае ўсе сілы на справу ўмацавання і ўздыму сваёй Радзімы.

У краінах народнай дэмакратыі на аснове дзяржаўных планаў шпаркімі тэмпамі праводзіцца сацыялістычная індустрыялізацыя народнай гаспадаркі. Давяненні ўзровень прамысловай прадукцыі значна пераўзыходзіць. Ужо зроблены першыя крокі ў напрамку сацыялістычнай перабудовы сельскай гаспадаркі. Расце добрабыт народа.

Яшчэ зусім нядаўна Польшча, Чэхаславакія, Румынія, Балгарыя, Венгрыя адносіліся да ліку тых дзяржаў, адкуль няспынным патокам ішла хваля эміграцыі працоўных. Паводле значна пераўменшаных дадзеных, толькі за перыяд з 1920 па 1939 год звыш трох мільянаў чалавек эмігрыравала з гэтых краін. Цяпер гэтая ганебная старонка назаўсёды перагорнута. Цяпер людзі, вымушаныя ў мінулым пакінуць сваю радзіму, вяртаюцца назад, актыўна ўключаючыся ў рады будаўніцкага сацыялізма.

Імперыялісты выказваюць сваё «неадобрэнне» дзяржаўнаму рэжыму ў краінах народнай дэмакратыі. У гэтым няма нічога дзіўнага. Ненатуральна чакаць з іх боку якіх-небудзь іншых адносін да краін, дзе ва ўладзе стаіць народ, дзе нацыянальны суверэнітэт не з'яўляецца справай куплі і продажу.

Было-б, як кажуць, поўбяды, калі-б імперыялісты абмяжоўвалі толькі славесным неадобрэннем. Аднак імперыялісты гэтым не абмяжоўваюцца. Яны дазваляюць сабе бесцярпымым чынам умяшчацца ва ўнутраныя справы народна-дэмакратычных рэспублік. Яны вядуць супраць гэтых краін значную падрыхтоўку, выкарыстоўваючы для гэтага ў першую чаргу шпіёнска-дыверсійную банду югаслаўскіх фашыстаў.

Судовы працэс у Будапешце над шпіёнскім цэнтрам Райка і яго саўдзельнікамі паказаў, што падпальшчыкі вайны і іх югаслаўскія лакеі не спыняюцца ні перад чым. Яны прабуюць сарваць гістарычны ўздым народна-дэмакратычных рэспублік, падрыхтаваць супраць іх узброеную імперыялістычную інтэрвенцыю і ператварыць іх у свае калоніі.

Будапешцкі працэс прадэманстраваў у той-жа час, што падрыхтоўныя планы імперыялістаў супраць краін народнай дэмакратыі церпяць праваў за правам. Нацыяналістычная, фашысцкая кліка Ціто—Ранковіча да канца выкрыта як шпіёнская агентура імперыялізма, якая выкарыстоўваецца імперыялістамі для варожай работы супраць Советскага Саюза і краін народнай дэмакратыі. Гэтак выкрыццё нанесла моцны ўдар па прошаках імперыялістаў. Цяпер ужо ні самі гаспадарам, ні іх югаслаўскім праслужнікам не ўдасца маскіравацца, бо маскі сарваны, каварныя планы раскрыты, злучэнцы злучаны на месцы злучыства. Мы можам сказаць ім: гэтак будзе і надалей, бо там, дзе свабодныя і незалежныя народы самі вершаць свой лёс, там прошаку імперыялістаў і іх югаслаўскіх лакеяў будучы цяпер немінучы крах.

Выключным поспехам лагера міру і дэмакратыі з'яўляецца стварэнне Германскай дэмакратычнай міралюбівай рэспублікі. Гэты факт мае першаступеннае міжнароднае значэнне.

Як указаў таварыш Сталін у сваім прывітанні прэзідэнту Германскай дэмакратычнай рэспублікі пану Вільгельму Піку і прэм'ер-міністра пану Ото Гротвюлю, «утварэнне Германскай дэмакратычнай міралюбівай рэспублікі з'яўляецца паваротным пунктам у гісторыі Еўропы».

За апошнія трыццаць год Германія двойчы вступала на сусветную арэну як агрэсіўная сіла і двойчы разважала крывепраціўніцкую вайну: спачатку—першую сусветную вайну, а потым—другую сусветную вайну. Адбылося гэта таму, што на чале германскай палітыкі стаялі нямецкі імперыялісты, агрэсары-захопнікі. Калі цяпер з утварэннем Германскай дэмакратычнай міралюбівай рэспублікі перамоцць у Германіі народна-дэмакратычныя сілы, якія стаяць за трывалы мір, а агрэсары-захопнікі будуць ізалаваны,—то гэта будзе значнае карэнны наварот у гісторыі Еўропы. Несумненна, што пры наяўнасці міралюбівай палітыкі Германскай дэмакратычнай рэспублікі побач з міралюбівай палітыкай Советскага Саюза, якая мае спачуванне і падтрымку народаў Еўропы,—справу міру ў Еўропе можна лічыць забяспечанай.

У стварэнні Германскай дэмакратычнай рэспублікі знаходзіць сваё выражэнне працэс аб'яднання і згуртавання дэмакратычных сіл нямецкага народа. Нельга забяспечыць еўрапейскі, а значыцца і міжнародны мір, калі не будзе правільна вырашана германскае пытанне. Нельга вырашыць германскае пытанне, калі германская дэмакратыя не возьме ў свае рукі лёс краіны, не пазбавіць рускіх магнатаў іх эканамічнай і палітычнай базы, калі яна не ажыццёвіць у краіне карэнных дэмакратычных пераўтварэнняў.

Утварэнне Германскай дэмакратычнай рэспублікі азначае, што ўнутры Германіі ўжо ствараюцца гэтыя важнейшыя прадпалкі для карэннага вырашэння германскай праблемы на дэмакратычнай аснове.

Дэмакратычныя сілы нямецкага народа, кіруючыя пацудзі адказнасці за будучыню сваёй радзімы, пацудзі адказнасці перад усім светам, бяруць лёс сваёй краіны ў свае рукі. Яны стварылі дэмакратычную рэспубліку і цяпер закладваюць фундамент новай, міралюбівай Германіі.

Гэты акт адпавядае карэнным нацыянальным інтарсам усёго германскага народа. Ён знаходзіцца ў поўнай адпаведнасці з рашэннямі Патсдамскай канфэрэнцыі. Усе міралюбівыя народы вітаюць Германскую дэмакратычную рэспубліку, яны аказваюць ёй спачуванне і актыўную падтрымку ў яе высокароднай справе. (Апладысмэнты).

Гістарычнае значэнне для ўмацавання справы міру набывае перамога кітайскага народа, які скінуў з сабе адвечны гнёт феадалінай рэакцыі і чужаземнае ярмо імперыялізма. Ленін указаў у 1923 годзе, што зыход сусветнай барацьбы паміж капіталізмам і камунізмам залежыць у канчатковым выніку ад таго, што Расія, Індыя, Кітай складваюць гіганцкую большасць насельніцтва і што гэтая большасць насельніцтва з незвычайнай хуткасцю ўцягваецца ў барацьбу за сваё вызваленне. З перамогай кітайскага народа краіны народнай дэмакратыі ў Еўропе і Азіі разам з Советскай сацыялістычнай дзяржавай налічваюць каля 800 мільянаў чалавек. Трэба таксама ўлічыць, што ў саміх капіталістычных краінах і іх калоніях ёсць сотні мільянаў працоўных, якія змагаюцца за мір і дэмакратыю.

Амерыканскі імперыялізм разлічваў выкарыстаць Кітай у якасці асноўнай базы свайго панавання ў Азіі і ў басейне Ціхага акіяна, у якасці аднаго з рашаючых звянаў абкружэння Советскага Саюза. З гэтай мэтай імперыялісты намерваліся ператварыць Кітай у гіганцкі каланіяльны прыдатак да сусветнай амерыканскай імперыі. Паводле далёка не поўных дадзеных Злучаных Штатаў Амерыкі затрацілі на ўмацаванне антынароднага гамінданаўскага рэжыму, на распыланне грамадзянскай вайны ў Кітаі да 6 мільярдаў далараў.

Яшчэ ў 1925 годзе таварыш Сталін гаварыў: «Сілы рэвалюцыйнага руху ў Кітаі неймаверныя. Яны яшчэ не сказаліся як належыць. Яны яшчэ скажуча ў будучым. Правіцелі Усходу і Захаду, якія не бачаць гэтых сіл і не лічаць з імі ў належнай меры, пацерпяць ад гэтага. Тут праўда і справядлівае цалкам на баку кітайскай рэвалюцыі. Восць часу мы спачуваем і будзем спачуваць кітайскай рэвалюцыі ў яе барацьбе за вызваленне кітайскага народа ад яра імперыялістаў і за аб'яднанне Кітая ў адну дзяржаву. Хто з гэтай сілай не лічыцца і не будзе лічыцца, той напэўна праіграе». (Апладысмэнты).

Жыццё поўнацю пацвердзіла прадказанне таварыша Сталіна. Кітайская камуністычная партыя, загартаваная ў агні нацыянальна-вызваленчай барацьбы, узброеная лабеданосным вучэннем марксізма-ленінізма, аказалася на вышнім свайго гістарычнага прызвання. Пад выпрабаваным кіраўніцтвам свайго правядара Мао Цзе-дуна (бурныя апладысмэнты) яна арганізавала і згуртавала рабочых, сялян, інтэлігенцыю, усе патрыястычныя сілы нацыі. Яна стварыла магутную народна-вызваленчую армію, што разграміла гамінданаўскія полчышчы, узброеныя амерыканскай тэхнікай і якія фактычна кіраваліся амерыканскімі штабамі. Народная рэвалюцыя аказалася нязмерна мацней за рэакцыйны агрэсіўны блок кітайскіх феадалаў і амерыканскіх імперыялістаў.

З перамогай кітайскай дэмакратыі адкрылася новая старонка ў гісторыі не толькі кітайскага народа, але і ўсіх народаў Азіі, прыгнетаемых імперыялістамі. Нацыянальна-вызваленчая барацьба народаў Азіі, басейна Ціхага акіяна, усёго каланіяльнага свету ўзнялася на новую, значна больш высокую ступень. Таржаство кітайскай дэмакратыі азначае сур'ёзнае ўмацаванне пазіцыі сусветнага дэмакратычнага антыімперыялістычнага лагера, які змагаецца за трывалы мір.

(Заканчэнне на 3 стар.)

32-я гадавіна Вялікай Кастрычніцкай соцыялістычнай рэвалюцыі

Даклад Г. М. МАЛЯНКОВА на ўрачыстым паседжанні Маскоўскага Савета 6 лістапада 1949 года

(Заканчэнне. Пачатак на 1 і 2 стар.)

Такім чынам, мы маем права з упэўненасцю сказаць, што сілы дэмакратыі і соцыялізма растуць, у той час як сілы капіталізма і падпальшчыкаў вайны церпяць урон.

Параўноўваючы становішча спраў у лагеры соцыялізма і ў лагеры капіталізма, мы не можам прайсці міма наступнага буйнейшага фактара. У той час, як у Савецкім Саюзе і ў краінах народнай дэмакратыі гаспадарка няспынна развіваецца, эканоміка ідзе няўхільна ўгару, у Злучаных Штатах Амерыкі паяўляецца ўсё больш прыкмет надыходзячага эканамічнага крызісу. Урадавыя інстанцыі і некаторыя афіцыйныя эканамісты ў Амерыцы звяртаюцца да ўсялякага роду хітрыкаў з мэтай утаіць ад амерыканскага народа і зарубежнага свету сапраўднае становішча справы. Аднак гэтая кампанія наіграная аптымізма нікога не пераконвае. Наадварот, яна толькі ўзмацняе трывожу амерыканскай грамадскасці, якая вельмі добра памятае, што следам за такімі-ж супакойваючымі запэўненнямі прэзідэнта Гувера разразаўся небывалы крызіс 1929—1933 гадоў.

Прыкмет эканамічнага крызісу не ўтаіць! Пачынаючы з восені мінулага года, прамысловая вытворчасць у Злучаных Штатах Амерыкі сістэматычна падае. У ліпені 1949 года яна складала толькі 65 процантаў ад найбольш высокага ўзроўню, дасягнутага ў гады вайны, і была на 18 процантаў ніжэй, чым у кастрычніку 1948 года. За час з кастрычніка 1948 года па ліпень 1949 года вытворчасць сталі знізілася на 28 процантаў, агульнага машынабудавання — на 21 процант, каларых металу — на 32 процанты, тэкстыльнай прамысловасці — на 27 процантаў. Нязначнае сезоннае павышэнне індексу прамысловай прадукцыі ў Злучаных Штатах Амерыкі ў жніўні і верасні змянілася яшчэ больш значным падзеннем прамысловай вытворчасці ў кастрычніку. Паводле афіцыйных дадзеных аб'ём прамысловай вытворчасці Злучаных Штатаў Амерыкі ў кастрычніку скараціўся больш чым на 11 процантаў. Гэта азначае, што ўзровень прамысловай вытворчасці ў Злучаных Штатах Амерыкі з кастрычніка 1948 года па кастрычнік 1949 года знізіўся на 22 процанты.

Калі параўнаць ход прамысловай вытворчасці з пачатку эканамічнага крызісу 1929—1933 гадоў з ходам прамысловай вытворчасці ў 1948—1949 гадах, то акажацца, што за першы год крызісу 1929—1933 гадоў падзенне прамысловай прадукцыі складала 15 процантаў, а за год, пачынаючы з кастрычніка 1948 года — 22 процанты.

Наглядзячы на тое, што многія мананалісты лічаць за лепшае хутчэй ісці на згортванне вытворчасці, чым на зніжэнне цэн, ужо мае месца падзенне біржавых і аптовых цэн на прадукцыю як лёгкай, так і цяжкай прамысловасці. Хістаюцца і падаюць курсы прамысловых акцый. Рознічны таваразварот скарачаецца. Растуць таварныя запасы. Амерыканскі эксперт упаў у параўнанні з першым паўгоддзем 1947 года, калі ён дасягаў найвышэйшага ўзроўню, на 19 процантаў.

Паводле афіцыйных дадзеных лік поўнаасцю беспрацоўных у Злучаных Штатах Амерыкі за апошні год падвоўся, а разам з паўбеспрацоўнымі, якія працуюць няпоўны тыдзень, складае звыш 14 мільёнаў чалавек. На самой справе, як гэта сцвярджаюць амерыканскія прафсаюзы, колькасць беспрацоўных у Злучаных Штатах Амерыкі значна большая, чым паказвае афіцыйная статыстыка.

Асаблівае цяперашняга амерыканскага крызісу заключаецца, між іншым, у тым, што ён насяпае ў абстаноўцы, калі амерыканскія мананалісты паставілі сабе на службу амаль усю эканоміку капіталістычнага свету. З дапамогай так званых «плана Маршала» яны штучна рассяваюць прадукцыю, якая не знаходзіць сабе збыту ўнутры краіны, а праз так званую праграму ўзбраенняў замежных дзяржаў штучна загрузваюць рад галін прамысловасці. А які вынік? Правачыя амерыканскія колы зусім не выратавалі эканоміку Злучаных Штатаў Амерыкі ад надыходзячага крызісу. Затое яны зрабілі ўсё ад іх залежачае для таго, каб узваліць на плечы маршалізаваных краін Еўропы і без таго знаходзіцца ў стане заняпаду. У той час як аб'ём прамысловай вытворчасці Савецкага Саюза павялічыўся за апошнія дваццаць год у 9 разоў, прамысловая вытворчасць капіталістычнай Еўропы ў цэлым за гэтыя 20 год засталася на адным і тым-жа ўзроўню.

Міжнародныя эканамічныя сувязі ў капіталістычным свеце знаходзяцца ў стане глыбокага расстройтва. Суветны гандаль знаходзіцца на больш нізкім узроўні, чым той, які быў дасягнуты звыш 20 год таму назад. Грашовое абарачэнне характарызуецца інфляцыяй, рэзкім падзеннем пакупной здольнасці грошай. Жыццёвы ўзровень народных

мас прадаўжае імкліва падаць. У сучасны момант у краінах капіталістычнага свету налічваецца не менш 40 мільёнаў беспрацоўных і паўбеспрацоўных.

У гэтых умовах узмоцнене наступленне Злучаных Штатаў Амерыкі на дэзарганізаваную эканоміку маршалізаваных краін абяцае апошнім самям змрочныя перспектывы. Нядаўна праведзеная амаль усімі капіталістычнымі дзяржавамі дэвальвацыя іх валют можа служыць адным з яркіх прыкладаў эканамічнай агрэсіі амерыканскага імперыялізма. Пасля таго, як мананалісты Злучаных Штатаў Амерыкі штучна абясцэнілі ў параўнанні з даларам нацыянальную валюту сваіх капіталістычных «партнёраў», яны маюць намер фарсіраваць далейшыя ўкладанні сваіх капіталаў у эканоміку Заходняй Еўропы, а таксама ў каланіяльныя краіны. Гэта можа азначаць толькі адно — амерыканскія мананалісты збіраюцца цяпер па дзяючы прыбраць да рук цэлыя галіны прамысловасці ў краінах Заходняй Еўропы, прыбраць да рук таксама калоніі еўрапейскіх краін. Разам з тым дэвальвацыя прадстаўляе з сабе новае наступленне амерыканскага мананалістычнага капітала і яго заходнеўрапейскіх партнёраў на жыццёвы ўзровень працоўных мас.

Значыцца, можна сказаць, што ў свеце абстаноўка складваецца зараз такім чынам, што ў краіні і народаў, якія абыходзяцца без так званай амерыканскай «дапамогі», справы ідуць нядрэнна, і мы ўпэўнены, што далей пойдучы яшчэ лепш. (Апладысменты). У самой-жа Амерыцы і ў краінах, якім яна «дапамагае», справы ўсё больш пагаршаюцца.

Пры такім становішчы няма нічога дзіўнага ў тым, што лагер імперыялізма ахоплена трывогай, а найбольш агалцельна з гэтага лагера прыходзяць у шаленства, злоснічаюць і ўзмацняюць сваю падрыўную палітыку супраць краін, якія не жадаюць стаць на калені перад амерыканскімі мільярдэрамі.

* * *

Таварышы! Амаль трэць стагоддзя аддзяляе нас ад таго знамянальнага дня, калі на адной шостай частцы зямнога шара пачалася новая эра ў гісторыі чалавецтва.

Сёння мы, савецкія людзі, з асаблівай гордасцю ўспамінаем аб гістарычных справах, якія адзінцілі наша партыя, наш народ пад кіраўніцтвам Леніна і Сталіна.

Вялікая Кастрычніцкая соцыялістычная рэвалюцыя жыць і перамагае ў справах нашай слаўнай большэвіцкай партыі, у справах гераічнага народа Савецкай краіны. У нашым руху наперад, на шляху да камунізма, вядучай, накіроўваючай сілай з'яўляецца наша камуністычная партыя. Партыя згуртавае, натхняе і арганізоўвае савецкіх людзей, аб'ядноўвае іх намаганні на дасягненне вялікай мэты — пабудовы камуністычнага грамадства. Яе кроўная сувязь з народам умацоўваецца з кожным днём. У гэтым крыніца непераможнасці партыі і магутнасці савецкай дзяржавы. Наша партыя прадстаўляе з сабе адзіную, маналітычную і несакрушальную сілу, згуртаваную як ніколі вакол Цэнтральнага Камітэта, вакол таварыша Сталіна. (Бурныя, працяглыя апладысменты, пераходзячы ў авіяцыю). Гэтае адзінства большэвіцкіх радыў заўсёды было, ёсць і будзе асновай моцнасці партыі. (Апладысменты).

Вялікая Кастрычніцкая рэвалюцыя, яе ідэі барацьбы за мір паміж народамі, за знічэнне эксплуатацыі чалавека чалавекам, за раўнапраўе і дружбу народаў — жывуць і перамагаюць у соцыялістычным будаўніцтве, якое разгарнулася ва ўсіх краінах народнай дэмакратыі, у гістарычным уздыме вялікага кітайскага народа, у стварэнні і ўмацаванні міралюбівай Германскай дэмакратычнай рэспублікі.

Вялікая Кастрычніцкая рэвалюцыя жыць і перамагае ў той барацьбе, якую вядзе магутны фронт прыхільнікаў міру, дэмакратыі і соцыялізма супраць сіл імперыялістычнай агрэсіі, супраць падпальшчыкаў новай вайны. Няхай лютуюць асуджаныя гісторыяй. Чым больш шалеюць у лагеры падпальшчыкаў вайны, тым больш павінна быць спакою і вытрымкі ў нашым лагеры міру. Мы ўпэўнены ідзем пад кіраўніцтвам нашага геніяльнага настаўніка і правальра таварыша Сталіна насустрач заўтрашніму дню. (Бурныя, доўгія апладысменты). Мы цвёрда ведаем: перамога соцыялізма і дэмакратыі ва ўсім свеце немінуча. (Апладысменты).

Няхай жыць Вялікая Кастрычніцкая соцыялістычная рэвалюцыя і яе непераможны сцяг! (Апладысменты).

Няхай жыць наша камуністычная партыя! (Апладысменты).

Няхай жыць мір ва ўсім свеце! (Доўгія, бурныя апладысменты. Усе ўстаюць. Воклічы: «Няхай жыць таварыш Сталін!», «Вялікаму Сталіну — слава!», «Ура вялікаму Сталіну!»).

Урачыстае паседжанне ў Маскве, прысвечанае 32-й гадавіне Вялікай Кастрычніцкай соцыялістычнай рэвалюцыі

У пародзненне Кастрычніка Масква апынулася ў яркае святлонае ўвранне. Раннім вечарам на вуліцах і плошчах сталіцы запалілі тысячы агнёў. Блакітныя праменьні пражэктараў асвятлялі транспартныя і пано, якія расказваюць аб працоўных поспехах вялікага горада — сцягавосца нашай савецкай эпохі.

Велічна-ўрачыстае Вялікі тэатр, над франтонам якога калышуча сіялі 16 савонных рэспублік.

Тут, па ўстаноўленай традыцыі, збіраюцца для сустрэчы свята лешныя людзі сталіцы — праслаўленыя стыхануцы і вучоныя, Герой Соцыялістычнай Працы, інжынеры і дзеячы мастацтва, ветэраны рэвалюцыйных бітваў, градабудульнікі і воіны доблеснай Савецкай Арміі.

Савецкі народ падводзіць знамянальны вынік... За скупнымі лічбамі і фактамі мы бачым працу мільёнаў людзей, патрыятаў сваёй Айчыны, якія будуць новыя індустрыяльныя гіганты, пераўтвараюць прыроду, упрыгожваюць сёлы і гарады, працуюць стыхануцай завадоў і калгасных палёў... Тут, у Вялікім тэатры, мажало было ўбачыць цвёт гэтай слаўнай арміі патрыятаў.

Над сценай Вялікага тэатра залатымі літарамі зьяўляюцца словы: «Няхай жыць 32-я гадавіна Вялікай Кастрычніцкай соцыялістычнай рэвалюцыі!». У глыбіні сцены партрэты В. І. Леніна і І. В. Сталіна, акаймаваныя жывымі кветкамі.

7 гадзін вечара. Наступае цішыня. У прэзідыуме з'яўляюцца т. т. В. М. Малаву, Г. М. Мальянну, Л. П. Берыя, К. Е. Варашыла, Н. А. Булганін, Л. М. Кагановіч, А. А. Андрэў, Н. М. Швернік, А. Н. Насыгін, М. А. Сулаў, П. К. Панамаранка, Г. М. Папоў, М. Ф. Шкіратца, члены ўрада, дэпутаты Маскоўскага Савета.

Прысутныя працяглымі апладысмантамі сустракаюць кіраўнікоў партыі і ўрада.

Урачыстае паседжанне Маскоўскага Савета сумесна з прадстаўніцкай партыйнай, грамадскіх арганізацый і Савецкай Арміі адрывае тав. Г. М. Папоў.

Пад бурную авіяцыю прысутныя выбіраюць ганаровы прэзідум — Палітбюро ЦК ВКП(б) па чале с таварышом І. В. Сталіным.

Слова для даклада прадстаўляецца тав. Г. М. Мальянну, цёпла сустрамаю ўздыліцамі паседжання.

Сёння народы Савецкага Саюза і нашы прыхільцы за рубяжом святкуюць 32-ю гадавіну Вялікай Кастрычніцкай соцыялістычнай рэвалюцыі, — гаворыць тав. Мальянну, пачынаючы даклад. — Савецкі народ з законнай гордасцю глядзіць на вынікі сваёй барацьбы і работы. Час, у які мы жывем з вамі, таварышы, увайдзе ў гісторыю нашай Радзімы, як вялікая Сталінская эпоха.

Тав. Мальянну характарызуе шлях, пройдзены нашай Радзімай за гады савецкай улады.

Дакладчык гаворыць, што наша прамысловасць і наша сельская гаспадарка ўступілі ў палуа новага магутнага ўдому, які стварае новыя магчымасці для далейшага павышэння матэрыяльнага і культурнага ўзроўню жыцця савецкага народа.

Тав. Мальянну характарызуе далей значныя поспехі, дасягнуты ў галіне навукі, культуры і мастацтва, падкрэсліваючы, што савецкая навука накіравана на службу справе міру і росквіту нашай Радзімы.

Гаворачы аб нашых біспречных поспехах, дакладчык напамінае словы таварыша Сталіна, які вучыць нас, што нельга зазнавацца і спачываць на лаўрах. Нашы поспехі, размах нашага руху наперад, у велізарны меры залежаць ад таго, на колькі рашуча мы вядзем барацьбу з недахопамі ў нашай рабоце. Партыя вучыць нас быць неперымірнымі ў барацьбе з недахопамі.

Другую частку свайго даклада тав. Мальянну прысвячае барацьбе Савецкага Саюза за мір, падкрэсліваючы, што наша краіна неадступна праводзіць палітыку міру і дружбы народаў, якая вынікае з самых карэнных, прычыновых асноў соцыялістычнага грамадскага ладу і інтарэсаў савецкага народа.

Побач з ростам і ўздымам Савецкага Саюза растуць і ўмацоўваюцца сілы дэмакратыі і соцыялізма ва ўсім свеце. Дакладчык характарызуе поспехі краінаў народнай дэмакратыі — Чэхаславакіі, Польшчы, Балгарыі, Венгрыі, Румыніі, Албаніі. Выключным

поспехам лагера міру і дэмакратыі з'яўляецца стварэнне Германскай дэмакратычнай міралюбівай рэспублікі. Гістарычнае значэнне для ўмацавання справы міру набыла перамога кітайскага народа, які скінуў з сабе адрэчаны прыгнёт феадыяльнай рэакцыі і чужаземнае ярмо імперыялізма.

Параўноўваючы становішча спраў у лагеры соцыялізма і ў лагеры капіталізма, тав. Мальянну падкрэслівае, што ў Савецкім Саюзе і ў краінах народнай дэмакратыі гаспадарка няспынна развіваецца, а ў Злучаных Штатах Амерыкі з'яўляецца ўсё больш прыкмет надыходзячага эканамічнага крызісу.

Заканчваючы свой даклад, тав. Мальянну гаворыць:

Сёння мы, савецкія людзі, з асаблівым гонарам успамінаем аб гістарычных справах, якія зрабіла наша партыя, наш народ пад кіраўніцтвам Леніна і Сталіна.

Вялікая Кастрычніцкая соцыялістычная рэвалюцыя жыць і перамагае ў справах нашай слаўнай большэвіцкай партыі, у справах гераічнага народа савецкай краіны. Вялікая Кастрычніцкая рэвалюцыя, яе ідэі жывуць і перамагаюць у соцыялістычным будаўніцтве, якое разгарнулася ва ўсіх краінах народнай дэмакратыі, у гістарычным уздыме вялікага кітайскага народа, у стварэнні і ўмацаванні Германскай дэмакратычнай рэспублікі. Вялікая Кастрычніцкая рэвалюцыя жыць і перамагае ў той барацьбе, якую вядзе магутны фронт прыхільнікаў міру, дэмакратыі і соцыялізма супраць сіл імперыялістычнай агрэсіі, супраць падпальшчыкаў новай вайны.

Уздыліцамі ўрачыстага паседжання надзяваюць бурную авіяцыю пры ўпамінанні імя геніяльнага настаўніка і правальра таварыша Сталіна, пад кіраўніцтвам якога наша краіна ўздымае ідэю насустрач заўтрашніму дню.

Усе ўстаюць. У залі доўга гучаць бурныя апладысменты ў честь вялікага правальра і настаўніка савецкага народа. Ва ўсіх калісах залі раздаюцца прыгільныя воклічы ў честь таварыша Сталіна.

З велізарным уздымам уздыліцамі ўрачыстага паседжання прымаюць прыгільтанне таварышу І. В. Сталіну.

УРАЧЫСТАЕ ПАСЕДЖАННЕ ў МІНСКУ, прысвечанае 32-й гадавіне Вялікай Кастрычніцкай

6 лістапада ў Беларускім Дзяржаўным ордэна Леніна Вялікім тэатры оперы і балета адбылося ўрачыстае паседжанне Мінскага гарадскога Савета дэпутатаў працоўных разам з партыйнымі, грамадскімі арганізацыямі і прадстаўніцкай Савецкай Арміі, прысвечанае 32-й гадавіне Вялікай Кастрычніцкай соцыялістычнай рэвалюцыі.

Залю тэатра запоўнілі стыхануцы прамысловасці і транспарту, партыйныя і савецкай работнікі, дзеячы навукі, культуры і мастацтва.

У глыбіні сцены — партрэты вялікіх правальраў большэвіцкай партыі і савецкай дзяржавы Леніна і Сталіна. Сцена патанае ў жывых кветках. Над ёй — заклік: «Няхай жыць 32-я гадавіна Вялікай Кастрычніцкай соцыялістычнай рэвалюцыі!».

Урачыстае паседжанне адрыву старшыня выканкома Мінскага гарадскога Савета дэпутатаў працоўных тав. К. Н. Дугашэўскі.

У прэзідыуме — тт. Н. І. Гусараў, А. Е. Ільяшчэў, В. І. Назлоў, М. В. Зімянін, Л. Ф. Цанава, С. К. Цімашэнка, В. І. Закурдаеў, В. А. Памашэвіч, В. Е. Чарнышоў, П. М. Бранч, П. А. Абрамасілаў, П. З. Налінін, П. М. Машараў, Якуб Номас і другія.

Пад бурныя апладысменты прысутных у ганаровы прэзідум выбіраецца Палітбюро

ЦК ВКП(б) па чале з правальром народаў таварышом І. В. Сталіным.

З дакладам аб 32-й гадавіне Вялікай Кастрычніцкай соцыялістычнай рэвалюцыі выступіў сакратар Мінскага абкома і гаркома КП(б) Беларусі тав. В. Е. Чарнышоў.

Вялікі Кастрычнік, — гаворыць дакладчык, — адрыву новую эру ў гісторыі чалавецтва — эру соцыялізма. Кожная новая перамога савецкага народа з'яўляецца іскравым падвержаннем сувесна-гістарычнага значэння Вялікай Кастрычніцкай соцыялістычнай рэвалюцыі для лёсу чалавецтва. Натхніцелем і арганізатарам нашых перамож з'яўляецца таварыш Сталін.

У братняй сям'і народаў вялікага Савецкага Саюза квітнее народная гаспадарка і культура ўсіх нашай Савецкага Саюза. Іскравым сведчаннем гэтага з'яўляюцца поспехі, дасягнутыя Савецкай Беларуссю.

Пад кіраўніцтвам большэвіцкай партыі за гады сталінскіх пяцігодак у Беларусі ажыццэлены найвялікшыя пераўтварэнні. З адставай украіны царскай Расіі Беларусь ператварылася ў квітнеючую соцыялістычную індустрыяльна-калгасную рэспубліку. Абапіраючыся на велізарную дапамогу большэвіцкай партыі, саюзнага ўрада, вялікага рускага народа, Савецкай Беларусі і пасяваенны перыяд дамаглася значных поспехаў ў аднаўленні і далей-

шым развіцці народнай гаспадаркі і культуры.

Далей дакладчык парабізна гаворыць аб поспехах працоўных рэспублікі ў галіне прамысловасці, сельскай гаспадаркі і культурнага будаўніцтва.

Заканчваючы даклад, тав. Чарнышоў абвешчае здарвіцы ў честь гераічнага савецкага народа, нашай слаўнай Савецкай Радзімы, вялікай партыі Леніна — Сталіна, у честь любімага правальра і настаўніка таварыша Сталіна. Прысутныя надзяваюць бурную авіяцыю ў честь вялікага правальра народаў, лепшага друга беларускага народа таварыша Сталіна.

З новай сілай успыхвае авіяцыя, калі прымаецца прывітанне пісьмо вялікаму правальру народаў таварышу Сталіну. Прысутныя, стаячы, з велізарным натхненнем, пад бурныя апладысменты вітаюць вялікага Сталіна.

У залі раздаюцца воклічы: «Лепшаму другу беларускага народа таварышу Сталіну — ура!», «Вялікаму Сталіну — слава!», «Няхай жыць таварыш Сталін!».

Для ўздыліцаў урачыстага паседжання быў дадзены вялікі святочны канцэрт з узаемам лешных артыстычных сіл рэспублікі.

(БЕЛТА).

Максім ТАНК

Мы на вяршыне. — Правядні, што там агнём гарыць?! Ці можа, як алмаз, ляднік Успыхнуў ад зары,

Ці можа запаліў касцёр Ты ў ранішняй імгле, Ці ты гуральскі свой тапор Пакінуў на скале? —

— Там не ляднік і не касцёр, Успыхнуўшы, гарыць,

ЗОРКА

І не гуральскі мой тапор Лязом сваім блішчыць.

Я край свой ведаю, мой брат, На ўсіх вяршынях быў. Савецкай Арміі салдат Там вечным сном спачыў.

Яго аснежаным плашчом Прыкрыў Гевонт стары:

І гэта — зорка там агнём Нягаснучым гарыць!

Ці ёдзе хто, ці хто ідзе Праз чорны перавал, — Яна відаць і ўноч і ўдзень З усіх Карпацкіх скал,

З славаціш, польскіх, чэшскіх хат, З дарог — шляхоў усіх... Цізі! Тут здымем шапкі, брат, І спынімся на міг.

Парад войск і дэманстрацыя працоўных у Мінску 7 лістапада 1949 г.

Фота Г. Бугаенкі.

